Nuotrauka iš asmeninio archyvo

Nuo seno katės ne tik siejamos su raganavimu, bet ir tikima jų antgamtinėmis galiomis. Filosofijos daktarė, raganė ***Jelena Simonova*** *pasakoja, kodėl atsirado toks tikėjimas ir ar iš tiesų murklės gali įspėti apie nelaimes arba jas prišaukti.*

Mistinės kačių galios – tiesa ar prietaras?

> ...kačių akys laikytos jų antgamtinių galių šaltiniu.

Kuo grindžiamas kačių išskirtinumas ir jų gebėjimas nujausti nelaimes?

Kačių giliam žvilgsniui, grakštiems judesiams ir neretai įnoringam būdui nelieka abejingi netgi tie, kurie anksčiau niekada rimtai nesvarstė, ar norėtų, kad šios keturkojės apsigyventų jų namie. Visgi kačių buvimas šalia žmonių visais laikais kėlė daug klausimų, į kuriuos atsakymų ieškota senovės Egipto religijoje, įvairių tautų mitologijoje, liaudies pasakose, prietaruose bei mokslinėje literatūroje. Pastarojoje rašoma apie šių gyvūnų fiziologiją ir elgesio ypatumus. Tam tikrais atvejais nepaaiškinamas kačių elgesys siejamas su jų antgamtinėmis galiomis, o gebėjimas matyti paralelinius pasaulius leidžia kelti hipotezes apie jų nežemišką kilmę ne tik fantastinio diskurso tematikoje. Remiantis sukaupta patirtimi, tapo įprasta manyti, kad murklės geba regėti bei jausti daugiau negu žmonės. Todėl tam tikri jų specifiniai elgesio pokyčiai, kurie pasireiškia gresiant pavojui, tampa naudingi žmonėms. Jie pasitelkiami kaip įspėjamieji ženklai. Šį kačių gebėjimą pirmiausia lemia instinktai, kurie padeda joms išsaugoti savo gyvybes. Visgi murklių gebėjimas perduoti informaciją apie galimus pavojus įvairiose pasaulio vietose vertintas nevienareikšmiškai. Todėl požiūris į kates keitėsi, pradedant jų garbinimu ir baigiant kaltinimais, kad yra susijusios su piktosiomis jėgomis arba velniu.

Ar kačių garbinimas senovės Egipte susijęs su jų mistinėmis ir racionaliai nepaaiškinamomis galiomis?

Senovės Egipte pradėjus valdyti antrai faraonų dinastijai egzistavo kačių kultas. Bubastyje – mieste, kuriame buvo itin garbinama deivė Bastetė, jos garbei pastatyta nuostabi šventykla su didžiule statula. Pastaroji per šventes būdavo iškilmingai išnešama iš šventyklos. Bastetė vaizduota kaip moteris katės galva, vilkinti žalius apdarus, dešinėje rankoje laikanti muzikos instrumentą sistrą, kairėje – veidrodį. Šalia jos paprastai vaizduoti keturi kačiukai. Egiptiečius nepaprastai žavėjo kačių akys, kurios sietos su Saule. Būtent kačių akys laikytos jų antgamtinių galių šaltiniu. Šis požiūris išliko iki šiol. Taip pat egiptiečiams imponavo kačių grožis, gracija ir žaismingas būdas. Todėl Bastetė sieta su gėriu, namų židiniu, motinyste, vaisingumu, linksmybėmis ir gyvenimo džiaugsmu. Ši deivė įkūnijo nuostabiausius moteriškus bruožus. Tikėta, kad būste laikomos jos statulėlės saugo šeimynykščius nuo nelaimių. Šventykloje gyvenančias kates prižiūrėjo žyniai, kurie turėjo stebėti jų elgesį bei iššifruoti per murkles perduodamą deivės Bastetės siunčiamą žinią. Tie, kurie negarbingai elgėsi su katėmis arba jas skriaudė, griežtai bausti. Bubastyje buvo lokalizuotos kačių veisyklos. Būtent jose rasta daugybė jų mumijų, mat egiptiečiai, kurie tikėjo pomirtiniu gyvenimu bei rūpinosi juo dar šiame pasaulyje, nepamiršo ir savo numylėtinių kačių.

Kodėl tikima, kad juodos murklės neša nelaimes ir kiek šis tikėjimas pagrįstas?

Juodų kačių sąsajos su tamsiosiomis jėgomis pradėtos akcentuoti viduramžiais, kai krikščionybės dogmos priešintos su senosiomis tikėjimo tradicijomis, magija bei antgamtiniu pasauliu, kuriam buvo priskirtos tamsoje nematomos juodos katės švytinčiomis akimis. Visiškai juodos murklės laikytos velnio įsikūnijimu, todėl tapo piktųjų raganų atributu. Jos ir raganavimu užsiimančios moterys žudytos. Baltos kačių letenėlės arba mažos šviesios dėmelės ant kaklų galėjo išsaugoti jų gyvybes. Manyta, kad kiekviena juoda katė po 7 m. virsta ragana. Netrūkdavo istorijų ir apie tai, kad raganos gebėdavo pavirsti juodomis katėmis. Vėliau labai pavojingais laikyti gegužę gimę juodi kačiukai, t. y. Valpurgijos naktį, kai visos raganos atskrisdavo atlikti ritualinį šokį aplink laužą. Ilgainiui atsirado iki šiol išlikęs prietaras, kad juoda katė, pasirodžiusi einančio arba važiuojančio žmogaus kelyje, – nelaimių nešėja. Neigiamos pasekmės dar labiau sureikšminamos, jeigu ši perbėga žmogui kelią. Juodos murklės nėra pavojingos bei neturi tiesioginio ryšio su nelaimėmis, priešingai, jos gali jas nujausti, kaip ir bet kurios kitos katės. Esminis dalykas – žmogaus įsitikinimas bei savęs programavimas, t. y. nuolatinis laukimas, kad susidūrus su juoda kate turi nutikti kas nors blogo. Daug kas gyvenime priklauso nuo (ne)tikėjimo. Pavyzdžiui, jūreiviai tikėjo, kad juodos katės ne tik neneša nelaimių, bet netgi gali juos apsaugoti gyvendamos laive arba likdamos namie su jų šeimų nariais.

> Juodos murklės nėra pavojingos bei neturi tiesioginio ryšio su nelaimėmis, priešingai, jos gali jas nujausti, kaip ir bet kurios kitos katės.

Tiesa, kad katės pasirenka tinkamus namus?

Iš tiesų murklės puikiai jaučia, ar pasirinkta vieta yra tinkama, kad joje būtų galima įsikurti ilgam laikui. Dėl šios priežasties rekomenduojama prieš kraustantis į naują gyvenamąją vietą leisti katėms ją patyrinėti. Šie gyvūnai taip pat jaučia, kurios namo arba buto vietos tinkamos miegui bei kuriose nepavyks ramiai ir kokybiškai išsimiegoti. Tikslinga stebėti murklių reakcijas. Tam tikrais atvejais galima matyti, kaip kačių žvilgsniai fiksuoja erdvėje kažką tokio, ko nemato žmogus. Jeigu gyvūnai pradeda elgtis neadekvačiai bei tampa neramūs, tuomet ir šeimininkus šiose vietose gali apimti racionaliai nepaaiškinamas nerimas. Jei murklės stebėdamos tam tikrus objektus reaguoja neaudringai, tuomet nereikėtų to pernelyg sureikšminti. Pastebėta, kad katės, ieškodamos sau tinkamos vietos, neretai glaudžiasi prie ikonų bei kartais prisiriša ne tik prie vietos, bet ir kai kurių daiktų.

Ar kiekvienas žmogus gali namie laikyti murklę? Kokiais atvejais rekomenduojama rinktis kitą gyvūną?

Netgi itin švelnių ir geranoriškų kačių būdas gerokai skiriasi nuo kitų gyvūnų, pavyzdžiui, šunų, nes su jomis užmezgamas kitoks ryšys. Murklės yra individualistės. Jos aiškiai demonstruoja savo nepriklausomybę ir rodo, kad gali nepaisyti šeimininkų diktuojamų taisyklių. Todėl labiau tinka asmenims, kurie taip pat yra individualistai. Paprastai manoma, kad katės tinka vienišiems žmonėms. Visgi šis požiūris ne visada pasiteisina, nes vienišų asmenų charakterio bruožai bei lūkesčiai gali būti skirtingi. Pavyzdžiui, jeigu žmogui svarbu, kad grįžus namo gyvūnas jam itin emocingai pademonstruotų savo atsidavimą bei džiaugsmą, tikslinga rinktis šunį. Katės niekada taip stipriai neišreiškia savo emocijų, tačiau tai nereiškia, kad neprisiriša prie šeimininkų, priešingai, jos labai prisiriša, tik tai parodo šiek tiek santūriau. Tarkime, murklės pūkuotomis uodegomis liečia šeimininkų kojas arba tyliai įsitaiso šalia jų ant sofos. Be to, subtiliajame lygmenyje šunys ir katės mus veikia skirtingai. Šunys skleidžia gana stiprią pozityvią energiją. Pastaroji teigiamai veikia namiškių savijautą ir nuotaiką. Katės padeda atsikratyti patirto streso padarinių arba nuovargio. Dar daugiau, jos intuityviai randa vietas, kuriose apstu negatyvios energijos. Tuomet ją greitai panaikina. Todėl murklės gali nuolatos lipti ant šeimininkų kelių arba nugaros bei taip slopinti patiriamą skausmą. Kitas veiksnys, kurį svarbu tinkamai įvertinti, – jaučiama atsakomybė gyvūnams. Anot Antuano de Sent-Egziuperi, kad ir kokį augintinį pasirinktume, esame atsakingi už tuos, kuriuos prisijaukiname. Net jeigu būname įsitikinę, kad keturkojis turi antgamtinių galių, kuo puikiausiai jaučia pavojų, netgi gali mus apsaugoti, pirmiausia patys turime pasirūpinti jo sveikata, tinkamu ėdalu bei saugumu.

Aistė Sakalauskienė

Rask ir Brauk

ABAKA
ALYVA
ATOTYKIS
BRIEDIENA
BURBULAS
DABOKLĖ
DALASAS
DEBIUSI
DRAUSMĖ
DRIKA
DUOBINYS
DVELKSMAS
GRAVIS
GRIGAIČIAI
ILGAI
ISOKAS
KARATAI
KAULAS
KUNIONIAI
LAKALAS
LAKAS
LENKTUVAS
LOTYNISTĖ
LUBINAI
MOMBASA
MUSYNAS
NIKIS
NIUKSAI
NUOBODULYS
OBUOLIAI
OVIDIJUS
OŽIAI
PAGAL
PAGALIAU
PLAUKIKĖ
PLAUKMUO
POEMA
POŽYMIS
PRIEŠAKYS
RATINAS
RAUNDAS
RIEKLĖ
RITULYS
RYTOJUS
RŪBINĖ
SABALENOS
SALOTOS
SMALKA
STRYKAS
SUNKIS
SVARMUO
ŠLIKĖ
TEKSASAS
TENENYS
TOŠIS
TULIS
TVIRTIS
UNKSMĖ
UOŠVIS
URVAI
VIKIAI
VLADA
ŽIEDAS

N	S	S	S	S	S	A	S	A	S	K	E	T	V	I	Ė	R	S	G
U	A	I	L	A	G	A	P	Y	Ė	Y	U	E	I	L	A	T	V	I
O	D	K	Š	K	L	V	L	T	N	L	E	N	K	T	U	V	A	S
B	R	Y	T	O	J	U	S	U	I	A	N	E	I	D	E	I	R	B
O	A	T	T	S	T	I	A	S	B	Ū	I	N	A	O	L	R	M	U
D	U	O	B	I	N	Y	S	K	Ū	R	A	Y	I	O	N	T	U	O
U	S	T	R	Y	K	A	S	S	R	S	U	S	U	S	I	I	O	Š
L	M	A	T	A	S	A	B	M	O	M	P	B	A	N	U	S	A	V
Y	Ė	O	V	I	D	I	J	U	S	N	O	D	R	I	K	A	N	I
S	L	Y	V	N	S	A	M	S	K	L	E	V	D	A	S	S	S	S
P	L	A	U	K	I	K	Ė	Y	O	I	M	L	R	N	A	U	M	S
A	R	A	B	L	U	K	K	N	Ž	A	A	A	A	I	I	N	A	Ė
G	R	I	G	A	I	Č	I	A	I	O	T	D	A	B	O	K	L	Ė
A	S	A	L	A	K	A	L	S	A	A	P	A	E	U	A	I	K	S
L	I	P	S	Y	K	A	Š	E	I	R	P	D	A	L	A	S	A	S

Nurodytomis kryptimis raidžių tankumyne raskite ir išbraukite duotus žodžius. Iš likusių raidžių perskaitykite žodį.